

Malmö stad

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-05-07

Vår referens

Blerina Nerjovaj

Förvaltningsjurist

blerina.nerjovaj@malmo.se

Nämndinitiativ Moderaterna - Tydliga riktlinjer om krav och skyldigheter vid mobbing, våld och kränkningar för gymnasie-elever och anställda inom Malmö

GYVF-2025-1376

Sammanfattning

Moderaterna har den 27 mars 2025 inkommit med ett nämndinitiativ till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. I nämndinitiativet föreslås gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden besluta att gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen utarbetar tydliga riktlinjer om krav och skyldigheter vid mobbing, våld och kränkningar för gymnasieelever och anställda inom Malmö stad. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslås besluta:

- att ta fram riktlinjer som säkerställer att samma krav och skyldigheter så långt som möjligt gäller för gymnasieelever som för anställda inom Malmö stads förvaltningar.
- att säkerställa att brott som begås på Malmös gymnasieskolor alltid polisanmäls.
- att vid varje nämndmöte hålla den senaste periodens kränkingsanmälningar tillgängliga för nämnden

Förvaltningen föreslår nämnden att anse första att-satsen besvarad, samt avslå andra och tredje att-satserna med hänvisning till det som framkommer i ärendet.

Förslag till beslut

1. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden anser nämndinitiativets förslag gällande första att-satsen besvarad med hänvisning till vad som framgår i ärendet.
2. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden avslår nämndinitiativets förslag gällande andra och tredje att-satserna med hänvisning till vad som framkommer i ärendet.

SIGNERAD

Beslutsunderlag

- Följebrev till nämndinitiativ John Roslund (M) Tydliga riktlinjer om krav och skyldigheter vid mobbing, våld och kränkningar för gymnasie-elever och anställda inom Malmö stad
- Nämndinitiativ John Roslund (M) Tydliga riktlinjer om krav och skyldigheter vid mobbing, våld och kränkningar för gymnasie-elever och anställda inom Malmö
- Protokollsutdrag GVN 2025-03-28 §47 Nämndinitiativ Moderaterna - Tydliga riktlinjer om krav och skyldigheter vid mobbing, våld och kränkningar för gymnasie-elever och anställda inom Malmö
- Kopia av G-Tjänsteskrivelse GVN 2025-05-23 Nämndsinitiativ Moderaterna - Tydliga riktlinjer om krav och skyldigheter vid mobbing, våld och kränkningar för gymnasieelever och anställda inom Malmö stad

Beslutsplanering

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott 2025-05-14

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2025-05-23

Ärendet

Moderaterna har den 27 mars 2025 inkommit med ett nämndinitiativ till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. I nämndinitiativet föreslås gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden besluta att gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen utarbetar tydliga riktlinjer om krav och skyldigheter vid mobbing, våld och kränkningar för gymnasieelever och anställda inom Malmö stad. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslås besluta:

- att ta fram riktlinjer som säkerställer att samma krav och skyldigheter så långt som möjligt gäller för gymnasieelever som för anställda inom Malmö stads förvaltningar.
- att säkerställa att brott som begås på Malmös gymnasieskolor alltid polisanmäls.
- att vid varje nämndmöte hålla den senaste periodens kränkingsanmälningar tillgängliga för nämnden

Av nämndinitiativet framgår följande:

”Våra skolor och utbildningsplatser ska så långt det är möjligt spegla samhället och våra arbetsplatser. Trygghet och nolltolerans gentemot mobbing, våld och kränkningar är en självklarhet i vårt samhälle. Ändå har våra kommunala gymnasieskolor gjort 67 kränkingsanmälningar bara under januari och februari 2025. Exempel som vi bland annat läst om i Sydsvenskan den 25 februari i år vittnar om elever som knäckt näsan på en lärare, sexuella trakasserier och verbala hot.

Trots påstötningar får vi inte tillgång till kränkingsanmälningarna, utan får nöja oss med en synnerligen vag sammanfattning. Den ökade mängden anmälningar hävdar man beror på ökad anmälningsbenägenhet hos personalen. Samtidigt kan vi konstatera att vuxenutbildningen stadigt minskat sina kränkingsanmälningar till att 2024 vara endast nio stycken. Detta har föranlett förvaltningen att genomföra en informationskampanj till rektorerna på vuxenutbildningen, men beror det få antalet anmälningar i vuxenutbildningen istället på att eleverna är just vuxna, medans man fortsätter behandla eleverna i gymnasieskolan som barn.

Hela gymnasieskoleverksamheten håller på att bygga upp en organisation allt mer lik den obligatoriska grundskolan. Gymnasieskolan är dock en frivillig skolform och vägen mot utbildning borde när man är så nära vuxenlivet vara präglad av studiemotivation och korrekt uppförande. Ett felaktigt beteende borde liksom ute i det verkliga vuxenlivet exkludera personen från att få vistas på sin arbetsplats eller i det här fallet gymnasieskolan. Allt för sällan är fokus på de skötsamma eleverna. När ska vi börja fokusera på de skötsammas utbildning och arbetsmiljö och när ska vi fokusera på vår personals arbetsmiljö? Vi har ju trots allt ett arbetsgivaransvar.”

1. Att ta fram riktlinjer som säkerställer att samma krav och skyldigheter så långt som möjligt gäller för gymnasieelever som för anställda inom Malmö stads förvaltningar

Gymnasieelever och anställda inom Malmö stad omfattas av olika regelverk. Personalens arbetsmiljö regleras genom arbetsmiljölagen, medan elevernas agerande hanteras genom skolans ordningsregler och de disciplinära befogenheter som följer av skollagen, gymnasieförordningen samt vuxenutbildningsförordningen. Bestämmelserna i 6 kap. skollagen om trygghet och studiero riktar sig främst mot huvudmannens ansvar att motverka kränkande behandling mellan elever samt från personal gentemot elever.

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen arbetar i enlighet med skollagen för att säkerställa trygghet och studiero för elever i samtliga verksamheter. Enligt 6 kap. 8 § skollagen har huvudmannen en skyldighet att varje år upprätta en plan mot kränkande behandling. Planen ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever, samt en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som ska påbörjas eller genomföras under det kommande året. Planen mot kränkande behandling följs upp och revideras årligen. Nämnden har delegerat ansvar till rektor för dokumentation/plan mot kränkande behandling (GYVF-2024-1703, punkt 2.4.1). Därutöver säkerställs att varje skolenhet har ordningsregler, i enlighet med 5 kap. 5 § skollagen.

Enligt arbetsmiljölagen har nämnden ansvar för både elevernas och personalens arbetsmiljö. Elevernas arbetsmiljö integreras därför i skolornas systematiska

arbetsmiljöarbete (SAM), bland annat genom elevdeltagande i skyddsronder och tillbudsrapportering. Detta arbete sker i nära samverkan med elevombudsmannen. Arbetet samordnas även centralt av Malmö stads arbetsmiljösamordnare.

I dagsläget utvecklas även ett digitalt system för tillbuds- och arbetsskadeanmälan för elever inom gymnasieområdet och beräknas vara fullt implementerat under 2025. Utbildningar för elevskyddsombud har genomförts vid tre tillfällen under höstterminen 2024, med fler utbildningar planerade under hösten 2025. En förvaltningsövergripande rutin för studieresor, apl utomlands och studiebesök med elever har påbörjats av en utsedd arbetsgrupp för att säkerställa en trygg miljö för elever och personal även utanför skolan. Den nya förvaltningsövergripande rutinen vid våld och hot inkluderar även elevers trygghet och säkerhet. Vid allvarliga händelser erbjuds stöd från förvaltningens specialister, som bistår med utredning och riskbedömning – oavsett om det rör elev eller medarbetare.

Malmö stads värdegrund genomsyrar hur personalen arbetar och hur de förhåller sig till medborgare, medarbetare, elever, besökare, samarbetspartners och andra de möter i sitt arbete. Malmö stads personalpolicy förtydligar vad som förväntas av medarbetare och arbetsgivaren. Personalens arbetsmiljö följs upp årligen via bland annat medarbetarenkäten. Medarbetare har möjlighet att anmäla missförhållandet till fackliga representanter, chefen, HR eller via visselblåsarfunktionen. Personalens eventuella misskötsamhet hanteras inom ramen för arbetsrättsliga processer.

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen rekommenderar gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att anse första att-satsen besvarad utifrån vad som framkommer i ärendet.

2. Att säkerställa att brott som begås på Malmös gymnasieskolor alltid polisanmäls

Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen delar uppfattningen att allvarliga incidenter såsom våld och andra brott i skolmiljön ska tas på största allvar. I dagsläget finns dock ingen generell lagstadgad skyldighet för skolor att polisanmäla samtliga brott som begås av elever. Den enda uttryckliga anmälningsskyldigheten återfinns i 5 kap. 23 § skollagen och gäller när skolan omhändertagit vissa typer av föremål såsom stöldgods, narkotika, vapen eller andra hjälpmedel vid brott. I dessa fall är rektor skyldig att skyndsamt anmäla omhändertagandet till Polismyndigheten. I praktiken gör skolorna i Malmö stad redan idag polisanmälan i relation till de incidenter där detta bedöms som den mest lämpliga åtgärden, exempelvis vid våld eller hot.

Enligt nuvarande lagstiftning ligger mandatet att fatta beslut om polisanmälan hos rektor. Det innebär att huvudmannen inte kan inskränka rektors självständiga ansvar

eller förhandsstyra hur rektor ska bedöma omständigheterna i det enskilda fallet. Det är rektor som, i enlighet med skollagen, gör den nödvändiga intresseavvägningen mellan olika åtgärder – exempelvis polisanmälan eller andra pedagogiska och trygghetsskapande insatser.

Förvaltningen har utarbetade rutiner som stöd för rektorer i hur polisanmälan genomförs. I ärenden om avstängning där våld förekommit är det vanligt att polisen tillkallas och anmälan görs. I de fall där en skola väljer att inte göra en polisanmälan sker detta efter en bedömning av att andra åtgärder är mer ändamålsenliga för att förebygga att situationen upprepas. Exempelvis införs insatser för att stödja elever att ändra sitt beteende. Vidare kan anmälan till socialnämnden göras som i sin tur kan erbjuda stöd utifrån behov.

Från och med den 1 april 2025 har en ny lag, lag (2025:170) om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna, trätt i kraft. Den innebär att skolor är skyldiga att, på begäran, lämna ut uppgifter om elever till exempelvis Polismyndigheten i brottsförebyggande syfte. Denna skyldighet omfattar inte bara pågående förundersökningar utan även misstankar om brottslig verksamhet, i syfte att förebygga eller förhindra brottslighet såsom gängrekrytering. Även enligt den nya lagen är det rektor som är utpekad som ansvarig för intresseavvägningen vid utlämnande av uppgifter. En uppgift ska inte lämnas ut om övervägande skäl talar emot det. Det kan exempelvis handla om uppgifter inom elevhälsan och som gäller psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Ett skäl kan vara att skolan framgångsrikt stödjer en elev och ett uppgiftslämnande kan störa pågående eller planerade insatser. Skolan kan också väga in att ett utlämnande inte får medföra oproportionerligt stor påverkan på den egna verksamheten. Vid allvarlig eller systematisk brottslighet bör brottsbekämpningens intresse av att ta del av uppgiften som regel väga tyngre.

Utöver detta har regeringen lämnat en proposition (2024/25:160) om en ny lag, ”Skolor mot brott”, som föreslås träda i kraft den 1 juli 2025. Enligt förslaget ska rektorer vara skyldiga att anmäla misstänkta brott till Polismyndigheten, om inte övervägande skäl talar emot det. Förvaltningen följer detta lagstiftningsarbete noggrant och kommer att anpassa sina rutiner när lagen träder i kraft. Däremot kan förvaltningen inte föregå lagstiftningen genom att införa en rutin för en generell plikt att alltid polisanmäla brott innan sådan skyldighet finns reglerad i lag.

Mot denna bakgrund, och med hänvisning till gällande lagstiftning och rektors mandat, föreslår gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden avslår den andra att-satsen.

3. Att vid varje nämndmöte hålla den senaste periodens kränkningsanmälningar tillgängliga för nämnden

Nämndens arbetsutskott har sedan 2023 fått ta del av anonymiserade och sammanfattande redovisningar av inkomna kränkningsanmälningar, vilket är ett sätt att både värna den personliga integriteten och samtidigt möjliggöra huvudmannens insyn i kränkningsärenden. Redovisningarna skickas till nämnd för kännedom. Vid varje nämndssammanträde presenteras information om antalet kränkningar samt vilken typ av kränkning det gäller – fysisk, verbal, digital eller psykisk. Kränkningsanmälningar innehåller ofta känsliga personuppgifter, både om anmälda och utsatta personer. Det finns därför ett starkt integritetsskydd kopplat till dessa handlingar. Även om uppgifterna till nämnden inte hindras av sekretess enligt offentlighets- och sekretesslagen gäller principen om inre sekretess inom myndigheten. Det innebär att tillgång till känsliga uppgifter begränsas till dem som behöver informationen för att fullgöra sina uppgifter. Förvaltningen bedömer att den insyn nämnden redan ges genom de sammanfattande redovisningarna är tillräcklig för att nämnden ska kunna följa utvecklingen och fullgöra sitt ansvar för att säkerställa trygghet och studiero för eleverna. En fortsatt sammanfattande rapportering möjliggör överblick, transparens och rättssäkerhet utan att äventyra skyddet för enskilda individer.

Enligt förvaltningens delegationsordning (punkterna 2.4.2–2.4.3) är det rektor som har delegerats uppgiften att utreda anmälda kränkningar. Huvudmannen, det vill säga nämnden, har enligt skollagen ett övergripande ansvar att säkerställa att utredning sker skyndsamt och att nödvändiga åtgärder vidtas. Inom ramen för denna ansvarsfördelning ska nämnden informeras om de beslut som fattas på delegation. Detta sker redan idag genom den sammanställning av kränkningsanmälningar som löpande redovisas till nämnden, vilket utgör ett ändamålsenligt och rättssäkert sätt att tillgodose nämndens informationsbehov för att vidta eventuella ytterligare åtgärder för en trygg lär- och arbetsmiljö.

Mot denna bakgrund föreslår gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden att avslå den tredje att-satsen med hänvisning till vad som framkommer i ärendet.

Ansvariga

Elena Zukauskaitė Avdelningschef

Anneli Schwartz Förvaltningschef